

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. An Episcopi ex sola eorum commoditate possint habere Oratorium
privatum in suo Palatio, ut ibi celebrent, & Missam audiant? Ex p. 9. tr. 1.
r. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Apostolica esse concedendas, ibique Sanctitatis suae iussu Archiepiscopis, & vniuersis significandum duxit facultatem huiusmodi licentiam dandi ipsius Conc. Decretis vnicuique ademptam esse solique Beatissimo Romano Pontifici esse reseruatam; quarum litterarum tenorem refert. Ant. Nouar. in *summ. Bull. tit. de Missarum celebratione prohibita in Oratoris priuatis absque Summi Pontificis licentia*. Et hanc licentiam Pontifices quando aliquibus concedunt, apponunt sequentes conditiones, vt patet ex Breuib; & notat Molfesius in *Summa, tom. 1. tract. 3. cap. 17. n. 70*. Vt Oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum existat, ac ab omnibus domesticis actibus liberum ab Ordinario loci etiam visitandum, & approbandum. Item, vt Missa celebrari possit per quemcumque Sacerdotem saecularem, seu de Superiorum suorum licentia, Regularem. Item, vt dicta concessio intelligatur sine tamen Iurium Parochialium prauidicio, ac exceptis diebus Paschatis, Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi. Item adici solet, ac alij, praeter familiares illius personae, cuius contemplatione dicta licentia impartitur seruitio necessario, ibidem Missae intercessentes diebus Festis de praeepto, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia, minime liberi censentur. Vnde principales difficultates circa dictas conditiones, & alias, quae aliquando apponuntur, in hoc Tractatu discutiendae erunt: quia materia est satis practicable, maxime si coniungatur cum alio priuilegio. Bulla Cruciatæ: & postea, aliqua de Oratoris priuatis Regularium, & Episcoporum, adicienda putauimus.

RESOL. II.

An Episcopi ex sola eorum commoditate possint habere Oratorium priuatum in suo Palatio, vt ibi celebrent, & Missam audiant? Ex parte 9. tractatu 1. Ref. 6.

Sup. hoc inf. in Ref. 6. §. Sed, cursum prop. sua. & inferius in tr. 8. Ref. 102. in princ.

§. 1. **N**egatiue respondet Riccius *part. 4. decis. 78. n. 7.* vbi sic ait: Infertur non posse Episcopos extra casus necessitatis dare licentias celebrandi Missam in priuatis Oratoriis, & consequenter nec ipsosmet Episcopos posse eam celebrare facere in Oratoriis, quae habent in suis Palatiis: solum itaque ex causa protectionis, & valetudinis, licitum est Episcopis, facere Sacrum per se, vel per alium extra Ecclesiam, vel Oratoria publica. In Sacellis vero, vel Oratoriis, quae habent in suis Palatiis, non possunt hodie Missas celebrare, cum esset causa, & sola eorum commoditas non sufficiat, vt declarat Dominorum Cardinalium responsio. Ita ille. Et ante illum Ioannes Valerus in *differentiis vtriusque fori, verb. Missa, dissert. 2. num. 1.* qui testatur sic fuisse seruatum a D. Ioan. Baptista Perez, Episcopo Segobricensi, & Fagundez *praecip. 1. lib. 3. c. 1. n. 19. & 20.* hoc priuilegium concedit Episcopis itinerantibus, & aegrotantibus.

2. Sed his non obstantibus, recte obseruat, me citato, Pellizarius in *Man. regul. tom. 2. tract. 7. cap. 2. sect. 2. num. 159.* quod ex consuetudine hodie Episcopi vtuntur priuilegio *cap. fin.* non solum in casu itinerationis, aut infirmitatis; sed etiam propter solam commoditatem: & ideo possunt in priuato Oratorio sui Palatii celebrare, vel audire Missam, etiam si non sint infirmi, & possint Ecclesiam adire. Et ita hanc sententiam tenet Faustus de *Sacram. Eucharist. lib. 3. q. 171.* qui citat Putaneum, Layman, Suarez, Azorium, & alios. Idem tenet Garcia in *Summa Theol. mor. tract. 3. difficult. 2. dub. 2. punct. 2. num. 19.* Leone de *cons. recollect. 6. num. 854.* & Marchinus de *Sacram. Ordinis, part. 3. cap. 9. num. 11.* sic ait: Simpliciter pro

libito, & commoditate, etiam sine infirmitate, potest Episcopus in proprio Palatio deputare Capellam in qua Missa celebratur, sine alia Pontificis licentia. Ratio est: quia tam Tridentinum, quam Paulus V. solum prohibent Episcopis, ne concedant facultatem sacrificandi in priuata domo Oratorio: sed sub priuata domo non venit Palatium Episcopale. Ita ille. Quod autem sub nomine priuatae domus, vt in illa non possit quis amplius celebrare ex prohibitione Pauli V. non veniat domus, seu Palatium Episcopi, praeter Marchinum vbi docet Eminentissimus Cardinalis Lugo, de *Eucharist. disputat. 2. sect. 2. n. 50.* Portel. in *respons. Regul. tom. 1. part. 3. casu 20.* Rubeus in *aphor. Episcop. ver. Oratorium, num. 3.* & alij penes ipsos.

RESOL. III.

An Episcopi non solum vnum, sed duo Oratoria in suo Palatio possint habere, vnum ad suam usum, alterum ad usum familiae, & nepotum, &c.
Et an frater Episcopi cum vxore, & reliqua sua familia possint audire Missam de praeepto in aliquo ex Oratoriis in Episcopali Palatio erectis, quo tempore Episcopus illam celebrat, aut audit in alio Oratorio sui Episcopalis Palatii.
Et cursum docetur, quando priuilegium sit odiosum & quando fauorabile; vel quando stricte est restringendum vel ampliandum. Ex p. 9. tractatu 1. Ref. 37.

§. 1. **A**firmatiue respondet Pater Pellizarius in *Man. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 1. n. 260.* Tum quia priuilegium *cap. quoniam, de priuilegiis in 6.* loquitur absolute, ac illimitate: vbi autem ius non distinguit, nec nos distinguere debemus. Tum, quia beneficium Principis late debet interpretari, ac fauor semper ampliari debet. Ex quibus infert Pellizarius, posse v. g. fratrem Episcopi cum vxore, & reliqua sua familia audire Missam de praeepto in aliquo ex Oratoriis in Episcopali Palatio erectis, quo tempore Episcopus illam celebrat, aut audit in alio Oratorio sui Episcopalis Palatii.

2. Sed pace viri docti, & amicissimi huic sententiae non possum adherere. Et ideo interrogatus de hoc casu, negatiue respondi, quia in dicto *cap. vir. de priuilegiis in 6.* habetur: Quoniam Episcopi, eorumque superiores se habent diuersis ex causis a suis Ecclesiis, & dioecibus absente frequenter nec semper possunt commode ad Ecclesias accedere pro Missa celebranda, vel audienda in ipsis, sine qua eos transire non deest absque causa rationabili vllam diem; praesenti constitutione indulgemus eisdem, vt altare possint habere viaticum, & in eo celebrare, ac facere celebrari vbi- queque absque interdicti transgressione illis permittitur celebrare, vel audire diuina. Ita Bonifacius VIII. Pontifex. In quibus verbis patet priuilegium esse personale & ad effectum dumtaxat: vt Episcopus celebret, vel Missam audiat; vt obseruat Pasqualig. *decis. 59. n. 1.* Et Eminentissimus Dominus Meus Cardinalis Lugo de *Eucharist. dis. 20. sect. 2. num. 49.* & alij. Ergo dum Episcopus celebrat, vel facit coram se celebrare, iam priuilegium est adimpletum, & habuit effectum, nescio qua ratione ex dicto textu deduci possit, quod sit licitum Episcopis facere celebrare in alio Oratorio pro vxore fratris, vel matre aut aliis; hoc enim est impertinens ad dictum textum, & pro fine quem habuit Pontifex concedendi hoc indultum Episcopis. Quod confirmatur: nam consuetudo est optima legum interpres, ex *leg. 57. §. de legib.* Et ideo recte obseruat Pellizarius ex multis Hulricus Hunnius in *Encyclop. iuris, part. 1. titul. 3. cap. 7. num. 7.* quod lex interpretatur potius consuetudinem, & obseruantiam subsequentem: quam